

REGULERING AV FISKET ETTER LEPPEFISK I 2023



Ny forskrift om fiskeritillatelser og kvotefaktorer har vært på høring i 2022, og er til behandling i Nærings- og fiskeridepartementet. Forslaget til regulering av fisket i 2023 er basert på gjeldende regelverk.

1 SAMMENDRAG

Fiskeridirektøren foreslår i hovedsak en videreføring av 2022-reguleringene i 2023.

Det foreslås en kvote på 18 millioner leppefisk i 2023.

Det foreslås en videreføring av geografiske kvoter, åpningsdatoer, sluttdato og redskapsbegrensning. Det foreslås å videreføre en fartøykvote på 48 000 leppefisk i lukket gruppe og en maksimalkvote på 6 000 leppefisk i åpen gruppe.

Fiskeridirektoratet foreslår videreføring av minstemål på 22 cm og maksimalmål på 28 cm for fangst av berggyllt.

2 FISKET I 2021

Totalkvoten av leppefisk var satt til 18 millioner leppefisk. Totalkvoten var geografisk fordelt på tre områder: Sørlandet, Vestlandet og nord for 62°N. De geografisk fordelte kvotene var fordelt med 90 % til lukket gruppe og 10 % til åpen gruppe.

Tabell 2.1: Kvote, fangst og førstehåndsverdi i 2021

		Kvote (1000 stk.)	Fangst (1000 stk.)	Utnyttelse (%)	Fangstverdi (1000 kr)
Sørlandet	Lukket gruppe	3 600	1 827	51 %	26 311
	Åpen gruppe	400	111	28 %	
	Fritidsfiske		18		264
	Ungdomsfiske		24		379
	Åpen gruppe		68		1 169
	Totalt Sørlandet	4 000	1 937	48 %	28 123
Vestlandet	Lukket gruppe	9 000	10 770	120 %	195 684
	Åpen gruppe	1 000	907	91 %	
	Fritidsfiske		69		1 176
	Ungdomsfiske		428		7 194
	Åpen gruppe		410		7 244
	Totalt Vestlandet	10 000	11 676	117 %	211 297
Nord for 62°N	Lukket gruppe	3 600	2 674	74 %	56 212
	Åpen gruppe	400	278	70 %	
	Fritidsfiske		33		674
	Ungdomsfiske		59		1 316
	Åpen gruppe		186		5 127
	Totalt Nord for 62°N	4 000	2 953	74 %	63 329
Totalt		18 000	16 567	92 %	302 749

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttседdelregister per 12. oktober 2022.

3 FISKET I 2022

Fisket etter leppefisk er regulert med totalkvote, geografiske kvoter, kvoter på fartøynivå, lukket og åpen gruppe. Lukket gruppe ble etablert i 2018, sammen med en kombinasjon av både totalkvote og kvote på fartøynivå. Dette reguleringsopplegget fra 2018 er i stor grad videreført.

I tillegg har vi regler knyttet til fredningstid, minstemål, seleksjonsinnretninger, rømmingshull, antall redskap, røkting, mellomlagringsmerd og posisjonsrapportering. Flere av disse elementene har vært med siden startet å regulere fisket etter leppefisk i 2011. Det er innført krav til rapportering ved bruk av mellomlagringsmerd (ventemerde) for å gjøre det enklere å utøve god kontroll av fisket etter leppefisk. Fra 2020 ble det også innført krav om posisjonsrapportering for at kontrollmyndighetene enklere skulle kunne følge opp fisket. Krav til rømmingshull var gjeldende fra 2021. I 2022 ble det innført en betydelig innstramning av størrelsesbegrensninger for berggylt, i tråd med Havforskningsinstituttets råd. Fiskeridirektoratet innførte da et minstemål på 22 cm og maksimalmål på 28 cm for fangst av berggylt.

3.1 KVOTER I 2022

Totalkvoten i 2022 var satt til 18 millioner leppefisk. Kvoten var geografisk fordelt på følgende måte;

- 4 millioner leppefisk på Sørlandet¹,
- 10 millioner leppefisk på Vestlandet², og
- 4 millioner leppefisk nord for 62°N

Kvotene var fordelt med 90 prosent til fartøy som deltar i lukket gruppe og 10 prosent til fartøy som deltar i åpen gruppe.

Det ble fastsatt en fartøykvote på 48 000 stykk leppefisk for fartøy med adgang til å delta i lukket gruppe og en maksimalkvote på 6 000 stykk leppefisk for fartøy i åpen gruppe.

3.2 DELTAKERREGULERING

3.2.1 LUKKET GRUPPE

Fisket etter leppefisk ble lukket fra 2018³. For å kunne delta i lukket gruppe i fisket etter leppefisk i 2022 måtte følgende vilkår være oppfylt;

1. Fartøyet må ha største lengde under 15 meter og være registrert i merkeregisteret
2. eier av fartøyet og høvedsmann må være ført i fiskermanntallet på blad B
3. fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for fiske etter leppefisk
4. det må foreligge leveringsavtale med godkjent kjøper før fartøyet starter opp fisket etter leppefisk. Leveringsavtalen skal fremstilles i forbindelse med kontroll og ellers på forespørsel fra Fiskeridirektoratet, Kystvakten eller fiskesalgslagene.
5. kravene til tidligere deltakelse i fisket (§ 4 i deltakerforskriften) må være oppfylt

Per 11. oktober 2022 er det 375 fartøy som har adgang til å delta i lukket gruppe i fisket etter leppefisk⁴. 67 fartøy er hjemmehørende på Sørlandet, 241 fartøy på Vestlandet og 67 fartøy hjemmehørende nord for 62°N. Sammenlignet med oktober i fjor, er det nå 8 flere fartøy hjemmehørende på Vestlandet, mens det er 6 færre på Sørlandet og 2 færre nord for 62°N. Siden fisket ble lukket, har det blitt 18 færre fartøy hjemmehørende på Sørlandet og 32 færre nord for 62°N, samtidig som det har blitt 47 flere hjemmehørende på Vestlandet.

¹ På kyststrekningen fra grensen mot Sverige til Varnes fyr på Lista.

² På kyststrekningen fra og med Varnes fyr på Lista til 62°N.

³ Deltakerforskriften for 2018 § 43 a. (vilkår for å delta i lukket gruppe) og § 43 b. (vilkår for å delta i åpen gruppe).

⁴ Basert på antall «gyldige» deltakeradganger per 11. oktober.

Tabell 3.2.1: Antall fartøy i lukket gruppe i fisket etter leppefisk, fordelt etter fylket fartøyet er hjemmehørende i

Geografisk fordeling	Fylke	Antall fartøy (per dato)				
		23.10.2018	11.10.2019	08.10.2020	26.10.2021	11.10.2022
Sørlandet	Agder	67	70	63	50	47
	Oslo	0	0	1	1	1
	Vestfold og Telemark	12	11	11	8	5
	Viken	6	9	13	14	14
		85	90	88	73	67
Vestlandet	Rogaland	52	57	71	80	83
	Vestland	142	153	140	153	158
		194	210	211	233	241
Nord for 62°N	Møre og Romsdal	63	50	42	42	42
	Trøndelag	32	25	23	22	24
	Nordland	1	0	0	0	0
	Troms og Finnmark	3	4	5	5	1
		99	79	70	69	67
Totalsum		378	379	369	375	375

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 12. oktober 2022.

Som følge av at det ikke lenger er et krav om å sende inn leveringsavtale til Fiskeridirektoratet, foreligger det heller ingen oversikt over yrkesfiskere på våre nettsider

3.2.2 ÅPEN GRUPPE

For å kunne delta i åpen gruppe i fisket etter leppefisk i 2022 måtte følgende vilkår være oppfylt, jf. § 44 første ledd i deltakerforskriften:

- fartøyet må ha største lengde under 11 meter og være registrert i merkeregisteret
- eier av fartøyet og høvedsmann må være ført i fiskermanntallet
- fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for fiske etter leppefisk
- det må foreligge leveringsavtale med godkjent kjøper. Leveringsavtalen skal fremstilles i forbindelse med kontroll og ellers på forespørsel fra Fiskeridirektoratet, Kystvakten eller fiskesalgslagene.
- under utøvelse av fangst må eier selv være høvedsmann om bord i fartøyet. Dersom ingen fysisk enkeltperson direkte eller indirekte innehar mer enn 50 prosent av eierandelene i fiskefartøyet, er det et krav at den aktive fiskeren med størst eierandel står om bord som høvedsmann. Dersom ingen aktiv fisker alene har størst eierandel, er det en av de aktive fiskerne med størst eierandel som må stå om bord som høvedsmann.

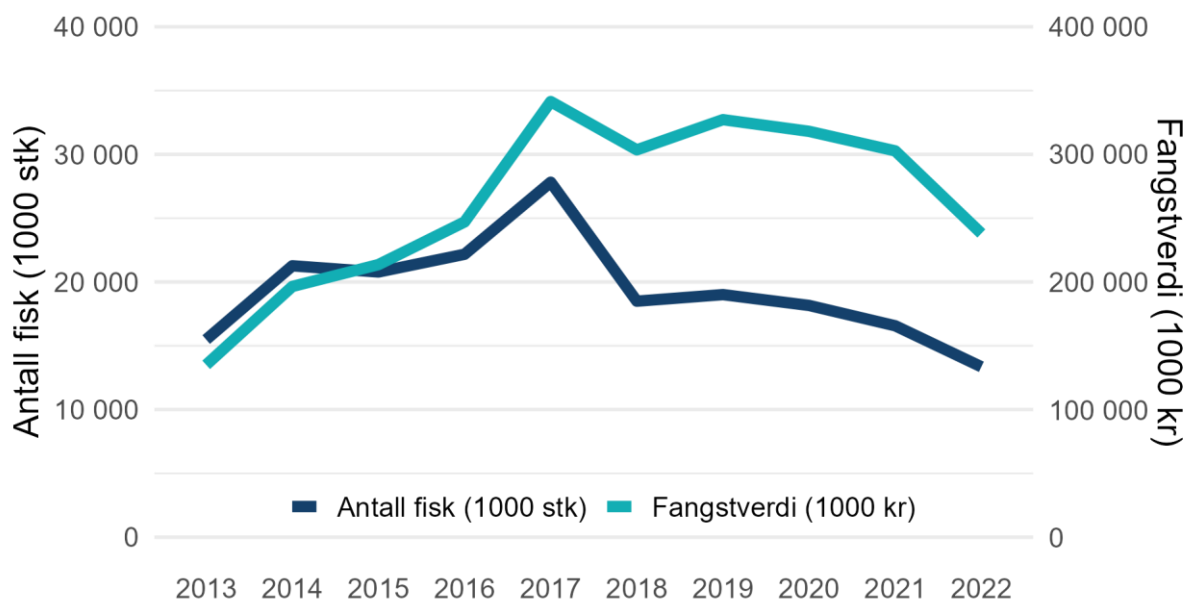
Fiskeridirektoratet kan dispensere fra kravet om at eier må stå om bord som høvedsmann under utøvelsen av fisket i bestemte tilfeller, jf. forskriftens § 44 e.

3.3 STATUS I FISKET I 2022

Fisket etter leppefisk åpnet 12. juli klokken 08.00 sør for 62°N og 26. juli klokken 08.00 nord for 62°N. 20. oktober klokken 20.00 er satt som felles sluttdato for fiske i hele landet. Alle innretninger for mellomlagring av leppefisk skal være tømt og fisken levert til kjøper innen 23. oktober klokken 20.00 eller innen 72 timer fra en stopp i fisket.

Figur 3.3.1 viser fangst (antall) og verdi av leppefisk i årene 2013 til 2022. Per 12. oktober 2022 er det totalt fisket og landet 13,3 millioner leppefisk, noe som er mindre enn de foregående årene. Uttaket av leppefisk de siste fem årene er redusert sammenlignet med fangsten i perioden 2014-2017, hvor en årlig fisket over 20 millioner leppefisk. Fisket etter leppefisk er et viktig kystnært fiskeri, og førstehandsverdien for omsatt leppefisk i 2022 er 237 millioner kroner.

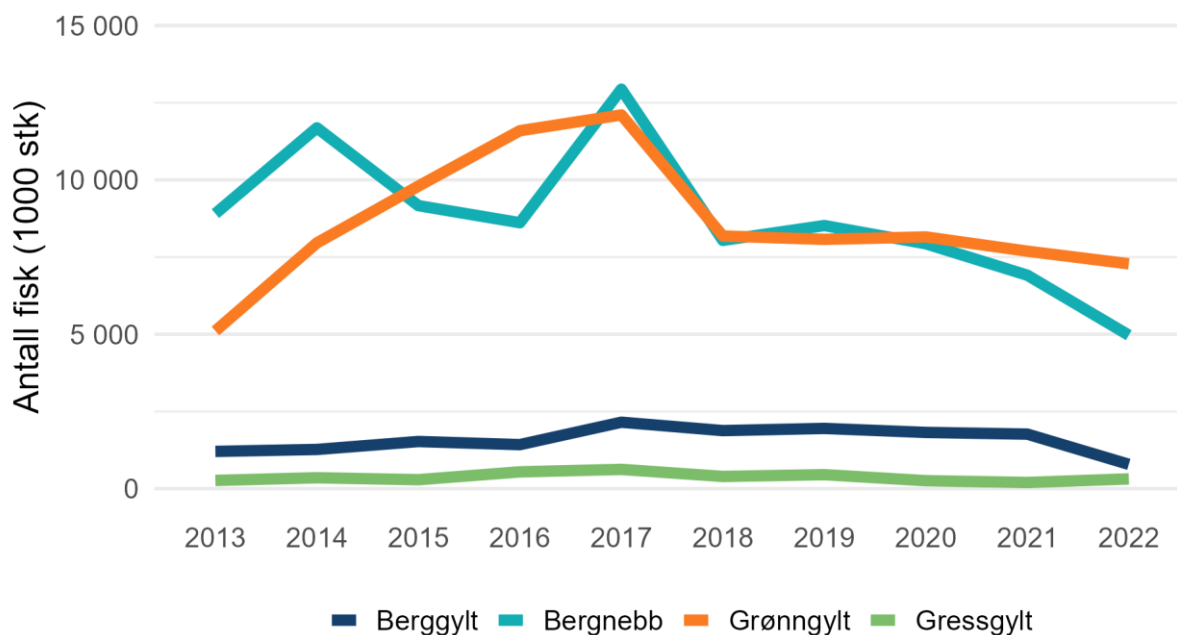
Figur 3.3.1: Fangst (antall, 1000 stk.) og verdi (1000 kr) av leppefisk i perioden 2013-2022



Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregisteret per 13. oktober 2022.

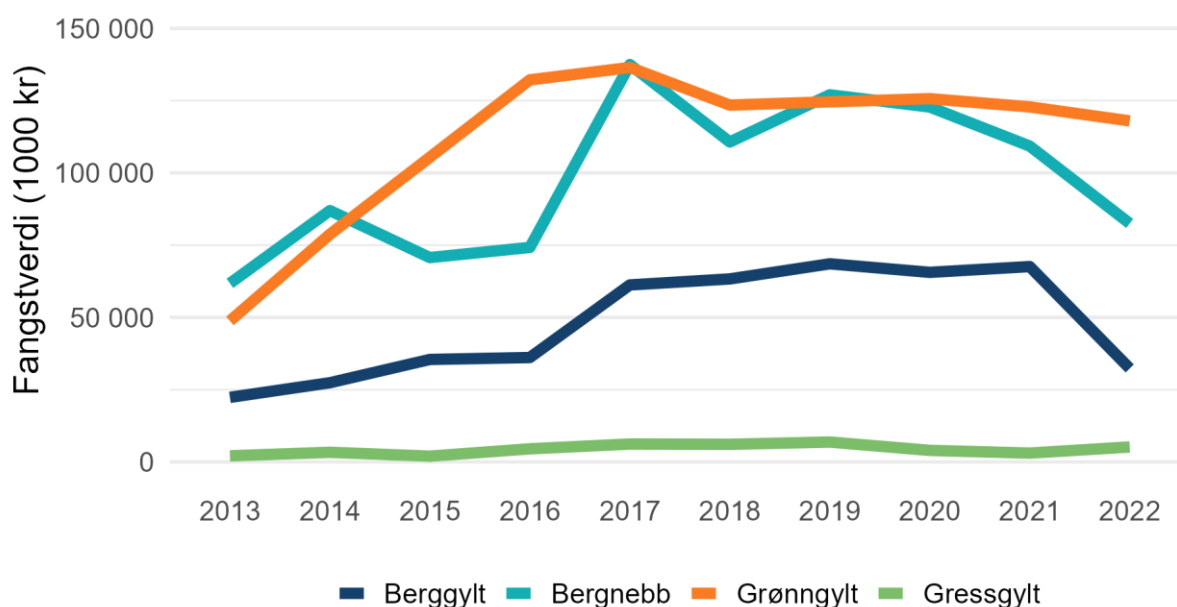
I reguleringen av fisket etter leppefisk skilles det ikke mellom de ulike leppefiskartene, og redskapen som benyttes i fisket etter leppefisk selekterer ikke på art. Hvilken art som fiskes og leveres vil være bestemt av oppdretters etterspørsel, artenes tilgjengelighet for fangst og av prisen fisker får for de ulike artene. Figur 3.3.2 og 3.3.3 gir en oversikt over fangst og verdi for de enkelte leppefiskartene. Det er også registrert noe fangst av rødnebb/blåstål som ikke er tatt med i figurene.

Figur 3.3.2: Fangst (antall, 1000 stk.) fordelt på de enkelte artene i perioden 2013-2022



Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregisteret per 13. oktober 2022.
I perioden er det også registrert noe fangst av rødnebb/blåstål.

Figur 3.3.3: Fangstverdi (1000 kr) fordelt på de enkelte artene i perioden 2013-2022



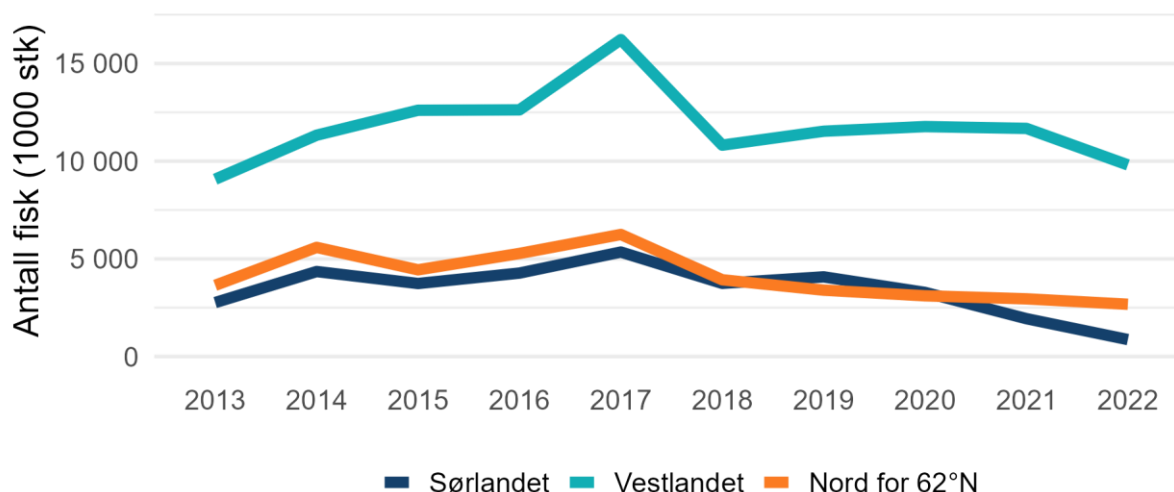
Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregisteret per 13. oktober 2022.
I perioden er det også registrert noe fangst av rødnebb/blåstål.

Bergnebb og grønngylt utgjør omtrent 90 prosent av leppefiskfangstene i antall. Berggyllt utgjør rundt 8 prosent av fangstene. Verdien av berggyllt har steget jevnt i perioden, gjennomsnittlig fra rundt 18 kroner per stykk i 2013 til 41 kroner per stykk i 2022. Gressgylt fiskes i hovedsak på Vestlandet.

3.3.1 FANGSTUTVIKLINGEN I DE TRE GEOGRAFISKE OMRÅDENE

Reguleringen av fisket etter leppefisk skiller geografisk mellom tre områder; Sørlandet, Vestlandet (sør for 62°N) og nord for 62°N. I 2022 var de geografisk fordelte kvotene på Sørlandet og nord for 62°N satt til 4 millioner leppefisk og 10 millioner leppefisk på Vestlandet. Figur 3.3.4 viser fangst av villfanget leppefisk fordelt på disse tre områdene.

Figur 3.3.4: Fangst (antall, 1000 stk.) fordelt på de tre geografiske områdene i perioden 2013-2022



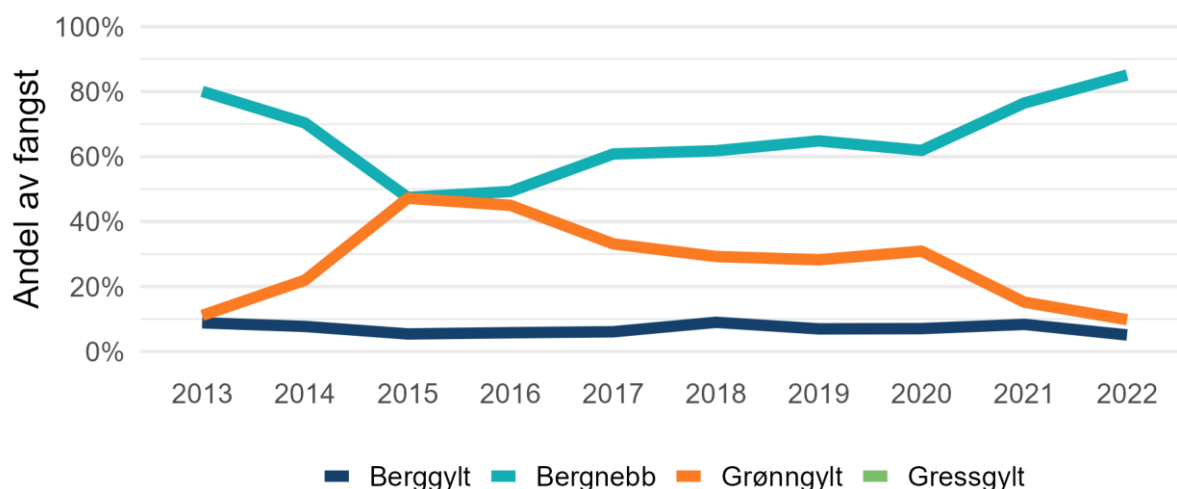
Kilde: Fiskeridirektoratets Landings- og sluttseddelregister per 14. oktober 2022

Fangsten av leppefisk er størst på Vestlandet. Etter et år med høyt fisketrykk, og fangst av 16,2 millioner leppefisk i 2017, har nivået ligget på om lag 11-11,5 millioner fisk. I 2022 er fangsten noe lavere, 9,8 millioner er fanget på Vestlandet per 13. oktober.

Etter 2017 er det fisket under 4 millioner leppefisk per år nord for 62°N, og man har sett en svak reduksjon i fiskeriet år for år. Per 13. oktober er det fisket 2,7 millioner leppefisk nord for 62°N i 2022.

Også på Sørlandet er fangsten redusert de siste par årene, og her til et nivå som er tydelig lavere enn det som har vært vanlig tidligere. Det er reduksjon i fangst av alle artene, men som figur 3.3.5 viser, utgjør bergnebb en større del av fangsten, mens det har blitt lavere andel grønnlyt. Andelen berggylt er lavere, 5-10 %, og mer stabil over tid.

Figur 3.3.5: Andel av fangst (%) av leppefisk på Sørlandet, fordelt på art.



Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregisteret per 13. oktober 2022.
I perioden er det også registrert noe fangst av rødnebb/blåstål.

De ulike leppefiskartene har ulike livstrategier, utbredelse og bestandsstørrelse, og fisketrykket kan påvirke de ulike artene på forskjellig måte. Det er derfor viktig å følge med på om det relative uttaket av arter endres slik at vi får et mer målrettet fiske mot enkelte leppefiskarter.

Tabell 3.3.1: Gjennomsnittlig pris (kr) per fisk fordelt på art og geografisk område i perioden 2018-2022.

		2018	2019	2020	2021	2022
Berggyllt	Sørlandet	30,22	31,09	31,43	32,00	35,19
	Vestlandet	33,78	34,43	34,51	36,49	40,35
	Nord for 62°N	35,56	38,21	41,23	43,05	43,43
Bergnebb	Sørlandet	12,92	13,63	13,87	13,50	13,94
	Vestlandet	14,76	15,67	16,39	16,73	17,60
	Nord for 62°N	13,29	15,17	15,53	16,04	16,67
Grønngyllt	Sørlandet	11,01	11,80	10,66	10,01	12,24
	Vestlandet	15,72	16,05	16,03	16,21	16,25
	Nord for 62°N	15,72	15,81	18,60	15,52	15,50

Kilde: Fiskeridirektoratet per 13. oktober 2022. Det er også i perioden registrert noe fangst av rødnebb/blåstål.

3.3.2 LUKKET GRUPPE

Fartøy med adgang til å delta i lukket gruppe i fisket etter leppefisk i medhold av deltakerforskriften kunne fiske og lande en fartøykvote på 48 000 stykk leppefisk i 2022. Fartøyene som deltok i fisket etter leppefisk kunne fiske hvor de ville uavhengig av hvor fartøyet hører hjemme.

Tabell 3.3.2 gir en oversikt over kvote, fangst og restkvote i lukket gruppe i 2022. Totalt har 330 fartøy (unike registreringsmerker) deltatt i fisket etter leppefisk i lukket gruppe. 40 fartøy

har registrert fangst på Sørlandet, 227 fartøy har registrert fangst på Vestlandet og 63 fartøy har registrert fangst nord for 62°N. Noen av fartøyene har fisket i flere geografiske områder.

Tabell 3.3.2: Kvote, fangst, restkvote, fangstverdi og antall fartøy som har deltatt i lukket gruppe i 2022.

	Kvote (1000 stk.)	Fangst (1000 stk.)	Rest (1000 stk.)	Fangstverdi (1000 kr)	Antall fartøy
Sørlandet	3 600	866	2 734	12 861	40
Vestlandet	9 000	9 219	-219	163 141	227
Nord for 62°N	3 600	2 535	1 065	48 846	63
Totalt	16 200	12 620	3 580	224 848	330

Kilde: Fiskeridirektoratet per 13. oktober 2022.

Antall fartøy hjemmehørende i de ulike geografiske områdene per 26. oktober 2021 dannet grunnlaget for estimert overregulering i fisket i 2022 (Tabell 3.3.3). Fartøyregisteret per 13. oktober 2022 gir en noe endret estimert overregulering.

Tabell 3.3.3: Utdelt kvantum basert på hvor fartøyene var hjemmehørende i oktober 2021 og 2022.

Fangstområde	Kvote per område	26. oktober 2021		13. oktober 2022	
		Antall fartøy	Overregulering	Antall fartøy	Overregulering
Sørlandet	3 600 000	73	-3 %	67	-11%
Vestlandet	9 000 000	233	24 %	241	29%
Nord for 62°N	3 600 000	69	-8 %	67	-11%
Totalt	16 200 000	375	11 %	375	11%

Tabell 3.3.4: Antall leppefisk (i hele 1000) og antall fartøy fordelt på fangstområde og fylket fartøyet er hjemmehørende i, i 2022

Fangstområde	Fartøyfylke	Antall fisk (1000)	Antall fartøy
Sørlandet	Sørlandet	801	36
	Vestlandet	48	3
	Nord for 62°N	16	1
	Total	866	40
Vestlandet	Sørlandet	358	13
	Vestlandet	8 861	214
	Nord for 62°N	0	0
	Total	9 219	227
Nord for 62°N	Sørlandet	181	4
	Vestlandet	5	1
	Nord for 62°N	2 350	58
	Total	2 535	63
Totalt lukket gruppe		12 620	330

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttседdelregister per 13. oktober 2022.

I sakspapirene med forslag til reguleringen for årene 2019, 2020 og 2021, viste Fiskeridirektoratet til at det er spesielt viktig med ro i dette fisket ettersom fisken skal være av god kvalitet og holdes levende for å gjøre en god jobb i oppdrettsmerdene. Dette gjelder også mht. å kunne planlegge hvordan sesongen skal gjennomføres. Fiskeridirektøren har derfor foreslått at det ikke skal reforderes, og at dette skulle gjelde for hele landet. Dette synet har også fått støtte fra Norges Fiskarlag og Sjømat Norge. Ved beregningen av fartøykvoten ble det tatt hensyn til forslaget om at det ikke skulle gjøres endringer i reguleringsopplegget.

3.3.3 ÅPEN GRUPPE

Fartøy med adgang til å delta i åpen gruppe i fisket etter leppefisk i medhold av deltakerforskriften, kunne fiske og lande en maksimalkvote på 6 000 stykk leppefisk i 2022.

De geografiske kvotene er fordelt med 10 prosent til fartøy i åpen gruppe, dette tilsvarer 1,8 millioner leppefisk, fordelt med 400 000 leppefisk på Sørlandet, 400 000 leppefisk nord for 62°N og 1 million leppefisk på Vestlandet. Tabell 3.3.5 gir en oversikt over kvote (antall), fangst og restkvote i åpen gruppe i 2022.

Man er langt fra å utnytte hele kvoten, og særlig på Sørlandet har det vært lite fiske i åpen gruppe. Det har ikke vært nødvendig å stoppe fisket i åpen gruppe i 2022.

Tabell 3.3.5: Kvote, fangst, rest og stopp i fisket i åpen gruppe i 2022

	Kvote (1000 stk.)	Fangst (1000 stk.)	Rest (1000 stk.)	Stopp i fisket	Frist for landing av fangsten
Sørlandet	400	3	397	Fisket ble ikke stoppet	
Vestlandet	1 000	589	411	Fisket ble ikke stoppet	
Nord for 62°N	400	140	260	Fisket ble ikke stoppet	

Kilde: Fiskeridirektoratet per 13. oktober 2022.

Kvoten til åpen gruppe skal, i tillegg til å dekke fangsten til merkeregistrerte fartøy som deltar i åpen gruppe i medhold av deltakerforskriften, dekke fangsten i fritidsfiske og i ungdomsfiskeordningen.

Sammenlignet med fjoråret, reduseres åpen gruppe (merkeregistrerte fartøy) og fritidsfisket i alle tre fangstområdene.

Tabell 3.3.6: Fangst (antall, 1000 stk.) av leppefisk i åpen gruppe i årene 2018 - 2022.

Fangstområde	Kvotegruppe	2018	2019	2020	2021	2022
Sørlandet	Åpen gruppe	300	288	156	68	3
	Fritidsfiske	78	153	39	18	0
	Ungdomsfiske	51	80	61	24	0
	Total	430	522	256	111	3
Vestlandet	Åpen gruppe	763	689	484	410	230
	Fritidsfiske	199	201	81	69	30
	Ungdomsfiske	178	364	459	428	329
	Total	1 140	1 254	1 023	907	589
Nord for 62°N	Åpen gruppe	273	233	157	186	113
	Fritidsfiske	53	83	14	33	8
	Ungdomsfiske	7	12	74	59	19
	Total	333	328	244	278	140
Totalt åpen gruppe		1 903	2 105	1 523	1 296	732

Kilde: Fiskeridirektoratet per 13. oktober 2022.

Fra 2020-sesongen var det krav om at fartøy som skulle fiske leppefisk rapporterte posisjon elektronisk. Fartøy som ikke var underlagt kravet til posisjonsrapportering i henhold til ERS-forskriften⁵, skulle være utstyrt med automatisk identifikasjonsutstyr (AIS, klasse A eller B) eller VMS i henhold til § 13 i forskrift om regulering av fisket etter leppefisk i 2022. Kravet om posisjonsrapportering gjaldt ikke for fiske under ungdomsfiskeordningen.

For å drive fritidsfiske etter leppefisk fra ikke-merkeregistrerte fartøy må det søkes om særskilt tillatelse. Det er satt som vilkår for at slik tillatelse kan gis at det foreligger en leveringsavtale med godkjent kjøper og fartøyet er registrert i Småbåtregisteret hos Redningsselskapet eller i Skipsregistrene. Fritidsfiskere kan benytte inntil 20 redskap, og det kan per person og per fartøy ikke omsettes for mer enn kr. 50 000. Ungdomsfiskeordningen fra ikke-merkeregistrert fartøy har for 2022 hatt tilsvarende vilkår.

Det finnes ikke et register som gir en oversikt over de fartøyene som fyller vilkårene for å delta i åpen gruppe i fisket etter leppefisk. Fiskeridirektoratet får først informasjon om hvem som faktisk deltar i åpen gruppe når det skrives landings- og sluttseddel. Etter at kravet om at fartøy som planla å delta i åpen gruppe må sende inn leveringsavtale til Fiskeridirektoratet ble fjernet i 2022, har Fiskeridirektoratet ikke oversikt over antall deltakere før fisket tar til.

Fritidsfiskere sendte kopi av leveringsavtale sammen med søknad om tillatelse til å delta i fisket etter leppefisk. Det samme gjorde ungdom som deltok under ungdomsfiskeordningen.

⁵ Forskrift 21. desember 2009 nr. 1743 om posisjonsrapportering og elektronisk rapportering for norske fiske- og fangstfartøy.

Fiskeridirektoratet har mottatt kunnskapsstøtte og råd for regulering av fisket etter leppefisk i 2023 fra Havforskningsinstituttet:

Havforskningsinstituttet anbefaler at nåværende regulering av fisket etter leppefisk videreføres for 2023. Det ble innført betydelige innstramminger for berggylt i 2022, og disse reguleringsendringene må gis tid til å virke. HI anbefaler at man følger bestandsutviklingen frem mot 2024 før man kan vurdere hvorvidt disse tiltakene fungerer etter hensikten, eller om det er behov for nye endringer.

Havforskningsinstituttet vil i 2023 vil det starte opp et nytt prosjekt som skal undersøke de økologiske effektene av fiskeriet på Vestlandet, der fiskeriet er mest intenst. Dette vil gi et bedre kunnskapsgrunnlag for å vurdere det helhetlige påvirkningen til fiskeriet, og om det er behov for nye reguleringer.

Fra 2021 og årene fremover vil fangstdata fra referansefiskerne danne hovedgrunnlaget for eventuelle justeringer i anbefalt totaluttak i de tre regionene. Fisketrykket innad i regionene er geografisk ujevnt fordelt, samtidig som at alle leppefiskartene er svært stedbundne. Dette betyr at lokalt overfiske kan forekomme der det er høyt fiskepress, og Havforskningsinstituttet mottar rapporter fra publikum om reduserte bestander i flere områder. Kvoter har begrenset regulerings effekt mot å forhindre lokalt overfiske, men risikoen kan reduseres ved tekniske reguleringer (redskapsutforming, minstemål, maksimalmål og gytetidsfredning). Det er viktig å se de ulike regulerings elementene i sammenheng og vurdere den samlede effekten av disse.

4.1 EFFEKTER AV ØKT MINSTEMÅL OG MAKSIMALMÅL HOS BERGGYLT

Havforskningsinstituttets rådgivning om reguleringer av fisket etter leppefisk tar utgangspunkt i føre-var-prinsippet. Det er en målsetning å minimere risikoen for at fiskeriet fører til betydelige endringer i arts, størrelse- og kjønns sammensetning av leppefisk i lokale bestander. Artene bør kunne opprettholde et naturlig rekrutteringspotensial, samt at deres økologiske funksjon blir minst mulig endret i forhold til en naturlig tilstand uten fiske.

Berggylt er mye mindre tallrik enn grønngylt og bergnebb, og er den av artene som lever lengst (inntil 29 år, sjelden mer enn 15 år i Norge) og kjønnsmodnes senest. Uttaket av leppefisk er høyest i fangstområde Vest, og her har flere uavhengige datakilder dannet et bilde av en overfisket bestand med lavt innslag av store individer, noe som ble redegjort for i detalj i fjorårets kunnskapsstøtte. Dette var også bakgrunnen for at Fiskeridirektoratet økte minstemålet for berggylt fra 14 til 22 cm før 2022-sesongen, samt innførte et maksimalmål på 28 cm, i tråd med Havforskningsinstituttets anbefalinger. Andelen berggylt som har nådd maksimalmålet (28 cm) er betydelig lavere i Vest enn i de andre fangstområdene, og det er ikke observert noen økning i år etter at maksimalmålet ble innført. I løpet av de neste årene forventes det at tiltaket vil bidra til en gradvis gjenoppbygging av størrelsesstrukturen i bestandene, men da berggylt er en relativt sent-voksende og langlivet art kan det ta noen år før en slik effekt slår inn, og det vil i stor grad avhenge av fiskedødeligheten til berggylt av lovlig størrelse.

I kunnskapsstøtten fremgår det videre at bergnebb og grønngylt er de to mest tallrike leppefisk-artene. De har i flere år vært bedre beskyttet av tekniske reguleringer som er relativt godt tilpasset livshistorie-trekkene, slik at det ikke har vært like stor bekymring knyttet til disse artene som for hos berggylt. Havforskningsinstituttet påpeker likevel at det nå foreligger god dokumentasjon på at intensivt fiske har en påvirkning på disse bestandene også, og det vil fortsatt være behov for å følge utviklingen nøye.

5 REGULERING AV DELTAKELSEN I 2023

Deltakerforskriften for 2023⁶ ble sendt på høring 9. september, og fristen for tilbakemeldinger var satt til 21. oktober 2022. I høringsforslaget legges det i hovedsak opp til en videreføring av gjeldende bestemmelser for deltakelse i 2023.

I 2021 ble det fastsatt en øvre grense på 11 meter i åpen gruppe i fisket etter leppefisk. Som en overgangsordning ble det likevel åpnet for at eier av fartøy over 11 meter som deltok med fartøyet i 2019 eller 2020, også kunne delta i 2021. Unntaket ble fjernet i 2022.

I 2021 var det stilt som vilkår for deltakelse i fisket etter leppefisk at det måtte foreligge en leveringsavtale med godkjent kjøper, og at en kopi av denne leveringsavtalen måtte sendes elektronisk til Fiskeridirektoratet før fartøyet kunne starte opp med å fiske leppefisk. Fra og med 2022 er det tilstrekkelig at leveringsavtalen kan fremvises ved kontroll.

Fiskeridirektøren legger på bakgrunn av høringsforslaget til grunn at 375 fartøy (ref. tabell 3.2.1) kan delta i lukket gruppe i fisket etter leppefisk i 2023.

6 FORSLAG TIL REGULERING AV UTTAK OG UTØVELSE AV FISKET FOR 2023

6.1 TOTALUTTAKET

Havforskningsinstituttet anbefaler et totalt uttak på 18 millioner leppefisk.

Fra 2018 har fisket vært regulert med kombinasjon av totalkvote og kvote på fartøynivå. Lukkingen av fiskeriet har ført til mer ro og stabilitet. Lukket gruppe har vært regulert med garanterte fartøykvoter, mens åpen gruppe har blitt tildelt maksimalkvoter. Fritids- og ungdomsfiskerne følger reguleringen av åpen gruppe.

Totalkvoten har siden 2018 vært på 18 millioner leppefisk, og fordeles med 4 millioner til Sørlandet, 10 millioner Vestlandet og 4 millioner nord for 62°N. Kvoten ble delt på geografiske områder for å unngå for høyt fisketrykk der etterspørselen er høyest. Leppefisk er svært stasjonær, og bestandene er dermed sensitive for lokalt overfiske.

⁶ <https://www.fiskeridir.no/Yrkesfiske/Dokumenter/Hoeringer/horing-deltakerforskriften-2023>

Tabell 6.1.1: Fangst av leppefisk (1000 stk.) fordelt på fangstområde og kvotegrupper i perioden 2018-2022

Fangstområde	Kvotegruppe	2018	2019	2020	2021	2022
Sørlandet	Lukket gruppe	3 317	3 556	3 025	1 827	866
	Åpen gruppe	430	522	256	111	3
	Total	3 746	4 078	3 281	1 937	869
Vestlandet	Lukket gruppe	9 680	10 278	10 747	10 770	9 219
	Åpen gruppe	1 140	1 254	1 023	907	589
	Total	10 820	11 533	11 770	11 676	9 808
Nord for 62°N	Lukket gruppe	3 595	3 070	2 864	2 674	2 535
	Åpen gruppe	333	328	244	278	140
	Total	3 928	3 398	3 109	2 953	2 676
Totalt		18 494	19 008	18 159	16 567	13 353

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 13. oktober 2022.

I 2022 er det levert 4,7 millioner leppefisk mindre enn totalkvoten, ned 3 millioner fra 2021.

På Vestlandet har man tidligere hatt overfiske, som er nærliggende å tro at skyldes et bedre marked for levering av lokalfanget fisk, lettere tilgang til leppefisk og flytting/salg av fartøy med deltakeradgang i lukket gruppe til Vestlandet slik at overreguleringen har økt. I 2022 har man ikke overfisket på Vestlandet, selv om lukket gruppe har fisket noe over sin kvote.

Havforskningsinstituttet skriver i kunnskapsstøtte for 2023 at det de siste årene har vært en nedadgående trend i fangstene i alle tre fangstområder. I 2020 og 2021 har uttaket på Sørlandet og nord for 62 °N ligget godt under den tillatte kvoten (4 millioner i begge områder). I 2021 ble kvoten på Vestlandet (10 millioner) overfisket med 1.67 millioner fisk, men foreløpige tall tyder at uttaket her vil treffe nær kvotemålet i 2022. Gjennom rapporter fra fiskere, transportører og oppdrettsaktører er Havforskningsinstituttets inntrykk at den nedadgående utviklingen i hovedsak skyldes lavere etterspørsel etter villfanget leppefisk, spesielt fra fangstområde sør, som i all hovedsak eksporterer leppefisk til oppdrettsanlegg lengre nord.

Det har over tid vært et misforhold mellom de geografisk fordelte kvotene og fartøykvotene, noe som har medført at områdekvoten for Vestlandet har blitt overfisket. Mulige tiltak, som reduserte fartøykvoter, eventuelt kombinert med områdebindinger eller restriksjoner på kjøp og salg av fartøy, kan ha konsekvenser som er mindre ønskelige dersom hensynet til ro i fisket og kvalitet på fangstene skal ivaretas. I år er imidlertid fangsten innenfor områdekvoten for Vestlandet.

For å sikre forutsigbarhet for både fiskere og kjøpere, slik at de kan ha fokus på kvaliteten til leppefisken og møte behovet når det er, ønsker fiskeridirektøren i størst mulig grad å videreføre årets reguleringer. I Havforskningsinstituttets kunnskapsstøtte vises det til at bestandssituasjonen for berggylt er gjenstand for bekymring og en "flaskehals" for å på sikt vurdere en økning av totalkvoten. Et tiltak som ble innført i 2022, var å innføre minste- og maksimalmål på fangst av berggylt, som kan ivareta og bedre bestanden av berggylt.

Ut fra en totalvurdering foreslås det derfor en videreføring av inneværende års fordeling av totalkvoten.

Fiskeridirektøren foreslår at det fastsettes en totalkvote som gjelder for alle arter av leppefisk i 2023.

Fiskeridirektøren foreslår at totalkvoten for 2023 settes til 18 millioner leppefisk.

Fiskeridirektøren foreslår at totalkvoten fordeles geografisk på tre områder.

Fiskeridirektøren foreslår at det fastsettes følgende kvoter;

- 4 millioner leppefisk på kyststrekningen fra grensen mot Sverige til Varnes fyr på Lista (Sørlandet),
- 10 millioner leppefisk på kyststrekningen fra Varnes fyr på Lista til 62°N (Vestlandet), og
- 4 millioner leppefisk nord for 62°N.

Fiskeridirektøren foreslår at kvotene fordeles med 90 % til fartøy som deltar i lukket gruppe og 10 % til fartøy som deltar i åpen gruppe.

6.2 KVOTER PÅ FARTØYNIVÅ

Fiskeridirektøren foreslår å regulere fisket etter leppefisk i 2022 med kvote på fartøynivå.

6.2.1. LUKKET GRUPPE

Per 13. oktober 2022 har 375 fartøy adgang til å delta i lukket gruppe. Det er ingen begrensning mht. hvor fartøyene kan fiske sin tildelte kvote. Men fordi dette er et kystnært fiskeri med små fartøy, fisker de fleste fartøyene i nærheten av der hvor fartøyet hører hjemme, jamfør tabell 3.3.4.

Basert på antakelsen om at fartøyene fisker i det fangstområde fartøyet er hjemmehørende i, har vi tabell 3.3.3 beregnet utdelt kvantum og overregulering i de tre geografiske områdene med en fartøykvote på 48 000 leppefisk. Beregningen er gjort basert på fordelingen av fartøy i lukket gruppe per oktober 2021 og 2022.

Ved fastsettelsen av reguleringene for 2022 ble det beregnet en overregulering på 11 prosent, noe som har holdt seg til 13. oktober, nær slutten av sesongen. Det har vært noe endring av fordelingen på fangstområdene; på Vestlandet var beregnet overregulering ved utgangen av fiskesesongen 29 prosent (opp 5 prosentpoeng), mens vi på Sørlandet og nord for 62°N har beregnet en underregulering på 11 prosent.

Et fartøy kan fiske tildelt kvote i alle de tre geografiske områdene, uavhengig av hvor fartøyet er hjemmehørende. Dersom vi fastsetter ulike fartøykvoter i de tre geografiske områdene, kan

fartøyene drive kvotetilpasning ved å flytte fiskeriaktiviteten mellom geografiske områder. Med en slik situasjon vil det være vanskelig å følge opp fartøyene mht. hva de har i kvote, og vi kan komme i en situasjon der beregningsgrunnlaget for fartøykvoten avviker mye fra deltakelsen i det aktuelle området. Ut fra en samlet vurdering foreslår derfor fiskeridirektøren at det i 2023 også fastsettes like fartøykvoter for alle fartøy i lukket gruppe.

Det er flere elementer som påvirker i hvor stor grad den enkelte utnytter fartøykvoten sin; tilgangen på leppefisk, temperatur, værforhold, oppdretters etterspørsel osv. Det kan derfor være utfordrende å treffe med en fartøykvote som fastsettes før sesongen starter.

Lukket gruppe hadde per 27. oktober fisket og landet 12,6 millioner leppefisk. På Sørlandet har bare ett⁷ fartøy fisket fartøykvoten på 48 000 leppefisk eller hadde mindre enn 1 000 fisk igjen på kvoten. Tilsvarende har 126 av de 227 fartøyene som deltok på Vestlandet fisket minst 47 000 leppefisk. Nord for 62°N har 35 av fartøyene fisket over 47 000 leppefisk. Fiskeridirektøren foreslår at nivået på fartøykvoten videreføres, og settes til 48 000 leppefisk i 2023. I dette forslaget er det tatt hensyn til at det ikke vil bli foretatt refordeling i 2023. Dette gjelder hele landet.

Fiskeridirektøren foreslår at fisket etter leppefisk i lukket gruppe reguleres med fartøykvoter.

Fiskeridirektøren foreslår at det fastsettes lik fartøykvote for alle fartøy.

Fiskeridirektøren foreslår at fartøykvoten fastsettes til 48 000 stykk leppefisk i 2023.

6.2.2. ÅPEN GRUPPE

Kvoten til åpen gruppe skal i tillegg til å dekke fisket til merkeregistrerte fartøy i åpen gruppe, også dekke fisket til ikke-merkeregistrerte fartøy som har fått tillatelse til å delta i fisket etter leppefisk (fritidsfiskere) og fisket innenfor ungdomsfiskeordningen.

Sør for 62°N åpnet fisket 12. juli i 2022. Nord for 62°N åpnet fisket 26. august. Det har ikke vært behov for å stoppe fisket i noen av fangstområdene i 2022. På Vestlandet har man tidligere år stanset fisket 4. september i 2021. I 2018, 2019 og 2020 ble fisket i dette området stoppet henholdsvis 12., 5. og 30. august.

Reguleringer som legger opp til kappfiske kan gi redusert kvalitet på fisken og et høyt fisketrykk over en relativt kort tidsperiode. For å få en lengre fiskesesong ble maksimalkvoten redusert fra 6 000 fisk i 2018 til 5 000 leppefisk i 2019 og 2020. På grunn av en lavere innsats i åpen gruppe ble maksimalkvoten økt til 6 000 leppefisk i 2021 og 2022. I inneværende år har 62 merkeregistrerte fartøy deltatt i fisket i åpen gruppe. Av disse har 56 fartøy levert mer enn 5 000 fisk, og ca. 43 fartøy har tatt kvoten sin på 6 000 stykk leppefisk. Fiskeridirektøren foreslår å videreføre en maksimalkvote på 6 000 stykk leppefisk i 2023.

⁷ Opptelling av registreringsmerker.

Fiskeridirektøren foreslår at fisket etter leppefisk i åpen gruppe reguleres med maksimalkvoter.

Fiskeridirektøren foreslår at det fastsettes lik maksimalkvote for alle fartøy.

Fiskeridirektøren foreslår at maksimalkvoten fastsettes til 6 000 stykk leppefisk i 2023.

6.3 KVOTE PÅ ART

Uttaket av leppefisk er regulert som én art. Oppdretters etterspørsel etter de ulike artene og tilgjengelighet vil være bestemmende for hvilke av artene som beskattes. Også prisen fiskerne får for de enkelte artene vil kunne føre til at en fisker mer målrettet mot enkelte arter.

På grunn av den høye prisen på berggylt har Havforskningsinstituttet i tidligere råd uttrykt bekymring for at reguleringsopplegget kan føre til at det fiskes mer målrettet mot berggylt. I sitt råd for 2022-sesongen viser Havforskningsinstituttet til at «I lys av krav om mindre innganger i redskapen fra og med 2021, anses det som lite hensiktsmessig med en egen berggyltkvote». Det økte minstemålet og innføring av maksimalmål på berggylt fra 2022 er vurdert som et tilfredsstillende alternativ til endring i inngangen.

Tabell 6.3.1 gir en oversikt over fangst fordelt på geografisk område og art. I fangstene som er fisket på Sørlandet i årene fra 2018 til 2020 utgjør berggylt i underkant av ti prosent av fangsten, bergnebb litt over 60 prosent og grønngylt rundt 30 prosent. Siden har denne sammensetningen økt til hhv. 85 og 10 prosent for bergnebb og grønngylt i 2022. Nord for 62°N ser vi at andelen grønngylt faller betydelig i 2020-2022 sammenlignet med tidligere år. På Vestlandet ser vi ikke en tilsvarende reduksjon for grønngylt.

Fangstene av berggylt er mer enn halvert i 2022, noe som kan forklares med innstramningen i minstemål og innføring av maksimalmål.

Tabell 6.3.1: Fangst (1000 stykk) av leppefisk fordelt på art og geografisk område i årene 2018-2022.

Art	Fangstområde	2018	2019	2020	2021	2022
Berggylt	Sørlandet	337	284	231	162	44
	Vestlandet	960	1 038	1 070	1 011	471
	Nord for 62°N	582	628	519	593	271
	Totalt berggylt	1 879	1 950	1 820	1 766	787
Bergnebb	Sørlandet	2 315	2 643	2 030	1 482	739
	Vestlandet	3 192	3 672	3 483	3 141	1 830
	Nord for 62°N	2 533	2 205	2 418	2 290	2 399
	Totalt bergnebb	8 040	8 520	7 931	6 912	4 969
Grønnngylt	Sørlandet	1 095	1 151	1 013	294	85
	Vestlandet	6 273	6 358	6 966	7 325	7 192
	Nord for 62°N	813	565	172	70	5
	Totalt grønnngylt	8 181	8 074	8 151	7 690	7 282

Kilde: Fiskeridirektoratet 13. oktober 2022. I perioden er det også registrert fangst av gressgylt og rødnebb/blåstål.

Redusert etterspørsel etter grønnngylt kan føre til at den relative fangstfordelingen endres. Fiskeridirektoratet vil fortsette å følge med på utviklingen av artssammensetningen i fisket.

Fiskeridirektøren foreslår at det ikke fastsettes en egen kvote for noen av leppefiskartene i 2023.

6.4 REFORDELING

På bakgrunn av erfaringer fra 2018-sesongen⁸, foreslo fiskeridirektøren at det ikke skulle foretas refordelinger i fisket etter leppefisk i 2019. Denne forutsetningen ble videreført i 2020-2022.

Informasjonen om at det ikke refordeles synes å ha blitt godt formidlet til næringen, og Fiskeridirektoratet mottok ingen henvendelser om eventuelle refordelinger i årets sesong.

Etableringen av lukket gruppe gjør at vi har oversikt over maksimalt antall fartøy som kan delta i 2023, og dette gir et forholdsvis godt grunnlag for å fastsette fartøykvoter. Basert på tidligere erfaringer kan det likevel være vanskelig å treffe «blink». Faktorer som kvoteutnyttelse, tilgjengelighet, værforhold og ikke minst etterspørsel påvirker uttaket. Uttaket kan dermed variere noe fra år til år. Det er videre ønskelig å legge til rette for stabile rammevilkår og et forutsigbart fiske etter leppefisk, spesielt av hensyn til kvalitet.

I forslaget til kvoter under punkt om *Kvoter på fartøynivå* har vi lagt til grunn at det ikke skal gjennomføres en refordeling.

⁸ Se sak 20/2018 for begrunnelse for forslaget.

Fiskeridirektøren foreslår at det ikke skal reforderes i fisket etter leppefisk i 2023. Dette gjelder hele landet.

6.5 FISKEPERIODE

6.5.1. ÅPNINGSDATO

I 2019 og 2020 har fisket etter leppefisk åpnet 17. juli på Sørlandet og Vestlandet og 31. juli nord for 62°N. For 2021 ble det etter innspill fra næringen besluttet å flytte datoen til nærmeste mandag, og henholdsvis 19. juli og 2. august. Begrunnelsen for dette var at Fiskeridirektoratet og salgslagene ikke var tilgjengelig for å svare på spørsmål knyttet til fiske eller levering av fangst, dersom startdato var lagt til en helg.

Hensynet bak startdatoen er å få maksimal rekruttering ved at leppefisken får fred i gyteperioden. Samtidig har Fiskeridirektoratet tidligere fått innspill på at oppdrettsnæringen som kjøpere av fangsten ønsker å få levert leppefisk tidligere på grunn av varmere temperaturer i sjø og som konsekvens en oppblomstring av lakselus. I 2022 ble oppstart av fiskeriet fremskyndet en uke, etter råd fra Havforskningsinstituttet. Rådet var basert på ny kunnskap om leppefiskens gyteperioder, som kom av et arbeid som fortsetter i 2023. Etter kunnskapsinnhenting i 2022 og 2023 vil det være hensiktsmessig å vurdere åpningsdatoen på nytt. Vi viser til saksframlegget for reguleringen for 2022 for en mer grundig gjennomgang av Havforskningsinstituttets råd.

Fiskeridirektøren foreslår at fisket etter leppefisk åpner 12. juli 2023 på Sørlandet og Vestlandet og 26. juli 2023 nord for 62°N.

6.5.2. SLUTTDATO

I 2018 ble det for første gang innført stoppdato i fisket etter leppefisk. Da ble det satt en felles stoppdato for hele landet, 31. oktober kl. 20.00. Ordningen med stoppdato ble videreført fra 2019-2022, men datoen er satt til 20. oktober kl. 20.00.

Fiskeridirektøren foreslår å videreføre reguleringsopplegget med en felles sluttdato for hele landet, og at den settes til 20. oktober 2023 kl. 20.00.

Det foreslås videre at det settes en siste frist for å tømme alle innretninger for mellomlagring av leppefisk og levere leppefisken til kjøper, og at denne settes til 23. oktober 2023 kl. 20.00.

Fisket etter leppefisk i åpen gruppe er regulert med maksimalkvoter, og fisket kan stoppes når kvoten er beregnet oppfisket. Dersom fisket etter leppefisk stoppes før 20. oktober, foreslås det at det gis en frist for levering av fanget fisk.

I de tilfeller fisket etter leppefisk blir stoppet, foreslås det at det settes en siste frist for å tømme alle innretninger for mellomlagring av leppefisk, og levere leppefisken til kjøper innen 72 timer fra en stopp i fisket.

Personer som fisker med ikke-merkeregistrert fartøy (fritidsfiskere) må ha tillatelse fra Fiskeridirektoratet for å kunne delta i fisket etter leppefisk. Helt siden dette reguleringsiltaket ble innført, har tillatelsen vært gyldig til og med 30. september eller til fisket er blitt stoppet.

Fiskeridirektøren tilrår å videreføre praksisen om at tillatelser for fritidsfiskere gis til og med 30. september.

6.6 REDSKAPEN I FISKET ETTER LEPPEFISK

6.6.1 KRAV TIL MINSTE- OG MAKSIMALMÅL

Havforskningsinstituttet har over flere år uttrykt bekymring for at uttaket av berggylt ikke er bærekraftig, og anbefalt at dette bør reduseres for å minske risikoen for overfiske. Gjennom feltforsøk i 2021 konkluderte de med at både 60 mm sirkulær inngangsåpning og minste- og maksimalmål på 22 og 28 cm fører til en markant fangstreduksjon av berggylt. De to tiltakene vurderes derfor å ha ganske lik bestandsbevarende effekt for berggylt og dermed som fullgode alternativer.

Det ble besluttet å ikke iverksette kravet til 60 mm inngangsåpninger i teiner og ruser som benyttes til fangst av leppefisk. I stedet ble et minste- og maksimalmål på 22 og 28 cm innført for berggylt i 2022, i tillegg til at det gamle kravet om at inngangen er mindre enn at en sylinder med diameter på 70 mm mer kan trekkes gjennom, ble videreført. For en mer utfyllende gjennomgang av bakgrunnen for innføring av minste- og maksimalmål, viser vi til saksdokumentene til reguleringsmøtet høsten 2021.

Norges Fiskarlag har i etterkant av innføringen av den nye reguleringen uttrykt bekymringer for at innstramningen i minste- og maksimalmål fører til tappt inntekt på nærmere 50 prosent for leppefiskere, ettersom kjøperne ønsker stor berggylt. Fiskarlaget foreslår å justere minstemål til 20 cm, og maksimål til 30 cm, og heller redusere kvotene på berggylt. Sistnevnte er ifølge Fiskarlaget et langt mindre inngripende reguleringsiltak. Det vises også til at fangsten av berggylt har holdt seg relativt stabil over flere år på omtrent 10 prosent av fangstene.

Fiskeridirektoratet vil her bemerke at fangststatistikken alene ikke gir grunnlag for å trekke klare slutninger om bestandsutvikling. Havforskningsinstituttet registrerte i 2021 en nedgang i fangst per enhet innsats hos referanseciskere i alle tre fangstområder. Dataen danner et tydelig bilde av at bestanden er på et lavere nivå enn i 2017, da uttaket av leppefisk var på sitt høyeste. HI fastslår at dette er som følge av et høyt fiskepress, hvilket støttes av at forekomsten av berggylt har økt i verneområdet i Austevoll, men ikke utenfor. Helhetsinntrykket er dermed at leppefiskens biologi ikke har vært tatt hensyn til i tilstrekkelig grad. Når Fiskeridirektoratet velger å opprettholde krav til minste- og maksimalmål er det for å beskytte bestanden av kjønnsmoden fisk.

Et annen viktig bestandsutviklende tiltak er at leppefisk som er fangstet i strid med forskriften gjenutsettes så skånsomt som mulig, på eksakt samme sted som den ble funnet. Mattilsynet konkluderte etter sin rensefisk-kampanje i 2018-2019 med at leppefisken er svært stedbunden, dermed reduserer praksisen med å kaste uønsket fisk over ripa etter sorteringsprosessen fiskens sjanse til å overleve. En varsom håndtering av berggylten er derfor strengt nødvendig.

Fiskeridirektøren mener at formålet med å verne berggylten best kan oppnås ved bruk av minstemål på 22 cm og maksimalmål på 28 cm. Etter at et nytt krav om minstemål og maksimalmål har hatt virkning i noen år vil det måtte vurderes om ønsket effekt om bedring av berggyltbestanden er oppnådd. Dersom det ikke er tegn til bedring vil det være naturlig å vurdere reduksjon av inngangsåpningen i redskaper som benyttes.

Fiskeridirektøren foreslår derfor videreføre kravet om at inngangen er mindre enn at en sylinder med diameter på 70 mm kan trekkes gjennom inngangen.

Fiskeridirektøren foreslår å videreføre minstemål på 22 cm og maksimalmål på 28 cm for berggylt.

6.6.2. UTFASING AV RUSER

I saksfremlegget til reguleringsmøtet høsten 2019 foreslo Fiskeridirektøren å fase ut bruken av ruser i fisket etter leppefisk. Fordi det benyttes relativt mye redskap, ble det foreslått en overgangsordning for yrkesfiskerne, slik at de kunne benytte ruser frem til og med 2021. Forslaget innebar at fritidsfiskere kun kan benytte teiner i fisket etter leppefisk fra 2020-sesongen.

Fiskeridirektoratet mottok i 2020 innspill om at forbudet mot bruk av ruser som trer i kraft fra 2022 vil få store økonomiske konsekvenser for yrkesfiskere som har investert i bruk av ruser og fartøy som er tilpasset en slik redskapsbruk.

En gjennomgang av fangsten viste at svært få fartøy benytter ruser i fisket etter leppefisk. I årene 2018, 2019 og 2020 er det hhv. 20, 19 og 11 merkeregistrerte fartøy som har fisket med ruser.

Det ble derfor besluttet at fartøy som i to av årene 2018, 2019 eller 2020 har fisket og levert 3.000 stykk leppefisk med ruser kan benytte ruser frem til og med 2024. Fartøy som har investert i utstyr tilpasset et fiske etter leppefisk med ruser får dermed mulighet til å avskrive noe av kostnadene, samtidig som den stenges for flere fiskere etablerer seg med ruser.

Med perioden 2018-2020 som grunnlag, var det 11 fartøy som fylte kravene til å kunne delta i fisket etter leppefisk med ruser frem til 2024

6.7 MELLOMLAGRINGSMERD⁹

Siden 2019 har det vært krav om innrapportering ved bruk av mellomlagringsmerd. Fra 2022 skjer innrapportering elektronisk på et format som muliggjør automatisk meldingshåndtering. For ungdomsfiskere og fritidsfiskere skjer rapportering per telefon til Kystvaktsentralen.

Fiskeridirektøren foreslår at krav til rapportering ved bruk av mellomlagringsmerd videreføres i 2023.

6.8 POSISJONS- OG FANGSTRAPPORTERING

Fra og med 2020-sesongen ble det innført krav om at fartøy som deltar i fisket etter leppefisk skal være utstyrt med AIS (klasse A eller B) eller posisjonsrapporteringsutstyr i henhold til forskrift 24. mars 2010 nr. 454 om krav til utstyr og installasjon av posisjonsrapporteringsutstyr (installasjonsforskriften). Dette kravet gjelder for alle merkeregistrerte fartøy og for fritidsfiskerne. Det bemerkes at kravet ikke omfatter deltakere i ungdomsfiskeordningen og at det er en økende mengde ungdomsfiskere som deltar i dette fisket.

AIS eller posisjonsrapporteringsutstyret skal være aktivt til enhver tid så lenge fisket etter leppefisk er åpent, med mindre;

- internasjonale avtaler, regler eller standarder åpner for beskyttelse av navigasjonsopplysninger.
- Strømtilførselen må brytes grunnet vedlikehold av systemet, verkstedsopphold eller når fartøyet skal ligge uvirksomt i mer enn 14 dager.

Dersom et av unntakene benyttes er det krav om at det sendes melding til Fiskeridirektoratet før strømmen brytes. Når strømmen til AIS-systemet er brutt kan ikke fartøyet endre posisjon.

For at man elektronisk skal kunne sammenholde historiske posisjoner via AIS med andre tilgjengelige kilder (til bruk for statistikkformål, kontrollformål, reguleringsformål, osv.) er det nødvendig med en oversikt over hvilket MMSI (Maritime Mobile Service Identity) nummer det enkelte fartøy har. MMSI nummeret er et unikt ni-sifret gjenkjennelsesnummer knyttet opp til lisensen AIS-systemet er registrert på.

Per i dag er ikke registreringsmerke tilstrekkelig til å kunne bruke sporingsdataene på en god måte, og de færreste små fartøy har radiokallesignal. I det elektroniske skjemaet som benyttes for å melde ifra om strømbrudd på AIS er det allerede et obligatorisk felt å fylle ut MMSI-nummer. I prinsippet skal alle AIS-enheter ha et eget unikt MMSI-nummer. Fiskeridirektøren foreslår derfor å forskriftsfeste at alle fartøy som skal delta i fisket etter leppefisk må dokumentere og sende inn MMSI-nummer. For fritidsfiskere kan dette gjøres sammen med søknad om deltakelse. For åpen gruppe og lukket gruppe kan dokumentasjon på innsending av MMSI-nummer sendes inn på et eget elektronisk skjema, at krav om innlevering av leveringsavtale fjernes. Med utvidelsen av ERS/VMS for mindre fartøy, vil dette kravet falle bort.

⁹ «Høring om forslag om å innføre krav om rapportering ved bruk av mellomlagringsmerder i fisket etter leppefisk i 2019», Fiskeridirektoratet 20. mars 2019 (18/17673).

Fiskeridirektøren foreslår en videreføring av 2022-reguleringen.

Fiskeridirektøren foreslår videre at det forut for oppstart av fisket og etter endt sesong skal utfylles et obligatorisk elektronisk skjema hvor MMSI-nummer oppgis.

6.9 UNGDOMSFISKE

Ungdomsfiskeordningen ble innført i 2017, og gir ungdom mellom 12 og 25 år adgang til å drive fiske etter leppefisk om sommeren.

I 2020 ble det innført krav om at alle fartøy som deltar i fisket etter leppefisk skal være utstyrt med AIS (klasse A eller B) eller VMS. Kravet om posisjonsrapportering gjelder likevel ikke for fiske under ungdomsfiskeordningen. Ungdomsfiske er for øvrig innrettet slik at deltakerne skal følge de til enhver tid gjeldende regler, med mindre annet er bestemt i den årlige forskriften om ungdoms rett til å delta i fisket.

Tabell 10.1: Fangst (antall, 1000 stk) og fangstverdi (1000 NOK) fordelt på fangstområde og kvotegruppene fritidsfiske og ungdomsfiske i årene 2019 - 2022.

Fangstområde	Kvotegruppe	Antall fisk (1000 stk.)				Fangstverdi (1000 kr)			
		2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
Sørlandet	Fritidsfiske	153	39	18	0	2 095	591	264	0
	Ungdomsfiske	80	61	24	0	1 077	931	379	0
Vestlandet	Fritidsfiske	201	81	69	30	3 131	1 336	1 176	504
	Ungdomsfiske	364	459	428	329	5 979	7 615	7 194	5 553
Nord for 62°N	Fritidsfiske	83	14	33	8	1 696	289	674	141
	Ungdomsfiske	12	74	59	19	289	674	141	362

Fiskeridirektoratet 13. oktober 2022.

I 2022 ble det innenfor ungdomsfiskeordningen fisket totalt 348 000 leppefisk til en fangstverdi på nesten 6 millioner kroner. Fra 2021 er det krav om at fartøy som benyttes til fiske under ungdomsfiskeordningen er registrert i Fiskeridirektoratets merkeregister, Småbåtregeret hos Redningsselskapet eller Skipsregisteret. Gjennomsnittlig inntekt av leppefisk per fartøy i ungdomsfiskeordningen i 2022 er 47 300 kr.

6.10 RØMMINGSHULL

Fiskeridirektoratet innførte 25. mars 2021 krav om rømmingshull i teiner og ruser som benyttes til fangst av leppefisk. Kravet ble innført i tråd med anbefalingen fra Havforskningsinstituttet, med den forskjell at den biologisk nedbrytbare bomullstråden kunne være inntil 3 mm tykkelse. Endringen fra anbefalingen kom på bakgrunn av dialog med næringen. Fiskeridirektoratet har mottatt positive tilbakemeldinger siden innføringen.

6.11 FISKE ETTER STAMFISK AV BERGGYLT

Fiskeridirektoratet innførte fra og med 2020 en forskriftsbestemmelse hvor det kan gis dispensasjon fra fredningstid og redskapsbegrensninger ved fisket etter berggylt til stamfisk. Det gis kun dispensasjon til navngitte fisker som fremlegger skriftlig avtale om levering av et antall stamfisk med innehaver av en akvakulturtillatelse som omfatter produksjon av settefisk av berggylt. Det kan settes vilkår for dispensasjonen.

I forbindelse med fastsettingen av reguleringen for 2021 ble det bedt om kunnskapsstøtte fra Havforskningsinstituttet for å sikre at fisket etter stamfisk kan gjennomføres på en bærekraftig måte. Havforskningsinstituttet anbefalte en avgrenset fiskeperiode fra 15. april til 30. mai. Det bør fiskes med garn som egner seg for fiske etter stamfisk, dvs. finmasket garn (14-16 omfar). Det anbefaltes videre at det fisket gjennomføres på dagtid, med kort ståtid på garnet. Havforskningsinstituttet anbefalte også at uttaket av berggylt til stamfisk ikke overstiger 0,25 prosent av anbefalt totaluttak innad i hver region.

På denne bakgrunn ble følgende vilkår for dispensasjon fastsatt:

- Tillatelsen kan gis for perioden 15. april til 30. mai.
- Tillatelsen gjelder fangst av berggylt med garn.
- Garn satt ut til fangst av stamfisk av berggylt skal røktes minst hver 4. time. Garn satt ut til fangst av stamfisk av berggylt skal ikke stå ute over natten.
- Fisker som får dispensasjon, må ha adgang til å delta i det ordinære fisket etter leppefisk. Fangst av berggylt til stamfisk skal omsettes på vanlig måte gjennom salgslagene, føres på landings- og sluttseddel og belastes tildelt kvote i fisket etter leppefisk.

Etter innspill fra næringen ble det også åpnet for at bergnebb kunne benyttes som stamfisk og fanges med teiner. I inneværende år har Fiskeridirektoratet fått enkelte tilbakemeldinger fra bedrifter som ønsker å fange berggylt til bruk som stamfisk utenfor perioden mellom 15. april til 30. mai og leppefiskesesongen.

Fiskeridirektøren foreslår å videreføre dispensasjonsadgangen for fangst av leppefisk til bruk som stamfisk.